

Schelde nieuwsbrief

EEN UITGAVE VAN
HET SCHELDE
INFORMATIECENTRUM,
MAART 1997
JAARGANG 3 NR.10

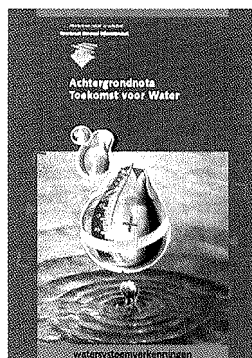
IN DIT NUMMER

Zeeuwse Milieufederatie:
'NIET HET MER WAAR WE OP
GEHOOPT HADDEN'

Eind januari heeft Rijkswaterstaat directie Zeeland de startnotitie 'Baggerstort Westerschelde' ingediend bij de provincie Zeeland. Met het ter inzage leggen van deze notitie is een begin gemaakt met de m.e.r.-procedure **pag 4**

DE WESTERSCHDELDE VERKEND

Op 13 november vorig jaar is de eindrapportage 'Toekomst voor Water' van het project Watersysteemverkenningen (WSV) aan de Minister van Verkeer en Waterstaat aangeboden. Zonder aanvullende maatregelen worden de doelen niet gehaald. **pag 6**

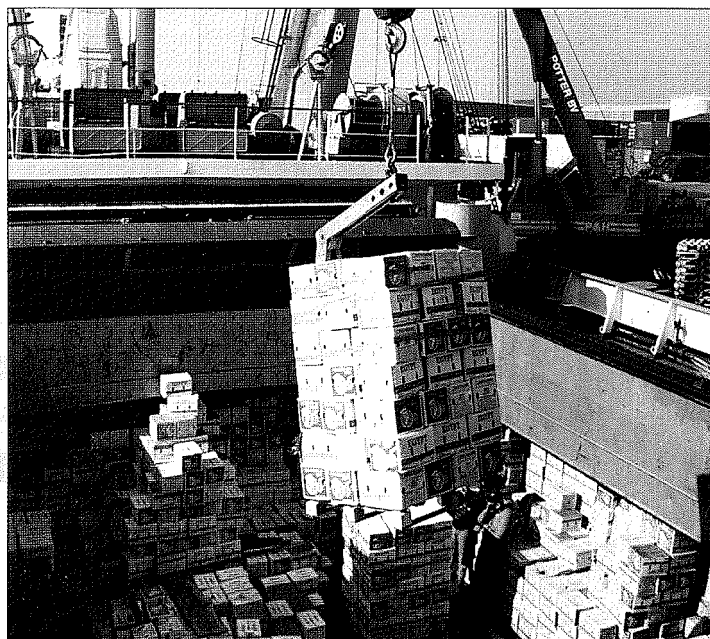
OPINIE

Overeenkomst Schelde-uitdieping: motieven van de Vlaamse milieubeweging **pag 8**

Schelde InformatieCentrum
nu ook op internet:
<http://waterland.net/sic/>

KWALITEIT IS ONS STERKSTE PUNT

Vanuit Japan gezien is Vlissingen gewoon Rotterdam-Zuid

In de loop van dit jaar zullen de havenschappen van Terneuzen en Vlissingen officieel samengaan in één havenschap. Voor de commercieel directeur van het nieuwe havenschap, Jan Verkiel, is dat een logische stap: 'Je moet je voorstellen dat straks als de Westerscheldetunnel klaar is, Terneuzen en Vlissingen dicht bij elkaar liggen dan de Van Brienenoordbrug en de Maasvlakte, het gebied waar de Rotterdamse haven zich over uitstrekt'. Over de activiteiten in deze Zeeuwse havens nu en in de toekomst en het belang daarvan voor de economie, vertelt Jan Verkiel.

TREKPAARD VAN DE ZEEUWSE ECONOMIE

De ontwikkeling van de Terneuzense haven was een direct gevolg van het kanaal van Gent naar Terneuzen, een echte kanaalhaven dus. Langzamerhand ontwikkelde de industrie zich hier en hebben er zich grote bedrijven gevestigd die veel werkgelegenheid bieden. De haven strekt zich nu uit vanaf

de zeesluizen aan de Westerschelde tot aan Sas van Gent. Ook de Braakmanhaven, die begin zestiger jaren door de vestiging van Dow Chemical in gebruik werd genomen, hoort bij dit gebied. Al met al is er nu circa 2300 hectare oppervlakte in gebruik en werken er zo'n zeventienduizend mensen. De Vlissingse haven heeft ook een

oppervlakte van zo'n 2300 hectare en daar werken ongeveer vijftienduizend mensen. De havens van Vlissingen en Terneuzen geven dus direct werk aan ongeveer twaalfduizend mensen. 'Met de meest positieve schatting mag je dit aantal met vijf vermenigvuldigen' zegt Verkiel, 'dat betekent dat maximaal zo'n 60.000 mensen ook nog indirect indirect werk krijgen door de havens. Met recht worden onze havens het trekpaard van de Zeeuwse economie genoemd'. De aan- en afvoer van goederen in de Zeeuwse havens gebeurt natuurlijk grotendeels per schip. Niet alleen met zeeschepen maar ook de schepen van de binnenvaart zijn erg belangrijk. Zowel in Vlissingen als Terneuzen zijn vervolgens het wegvervoer, de trein en ook de pijpleiding belangrijke vervoermiddelen voor de goederen.

DEERTIG JAAR VLISSINGEN-OOST

In de jaren zestig is een start gemaakt met de ontwikkeling van het havengebied in Vlissingen-Oost. Dit had verschillende redenen. De werkgelegenheid in Zeeland moest vergroot worden, de Koninklijke Maatschappij De Schelde had meer ruimte nodig en wilde een werf aan open water. Tenslotte moest het gebied, dat tot aan de Sloedam een schorrengebied was, toch al op de schop om in het kader van de Deltawet tegen het water beschermd te worden. Verkiel kan er enthousiast over vertellen. 'Er zijn tot nu toe eigenlijk drie perioden van tien jaar te onderscheiden. Half zestiger tot half zeventiger jaren is de periode van de industriële ontwikkeling. Grote bedrijven zoals Hoechst, Pechiney en Total vestigden zich

Lees verder pagina 2

Vanuit Japan gezien is Vlissingen gewoon Rotterdam-Zuid

Jan Verkiel wijst Port Scaldia aan, het terrein dat samen met de haven van Rotterdam wordt ontwikkeld

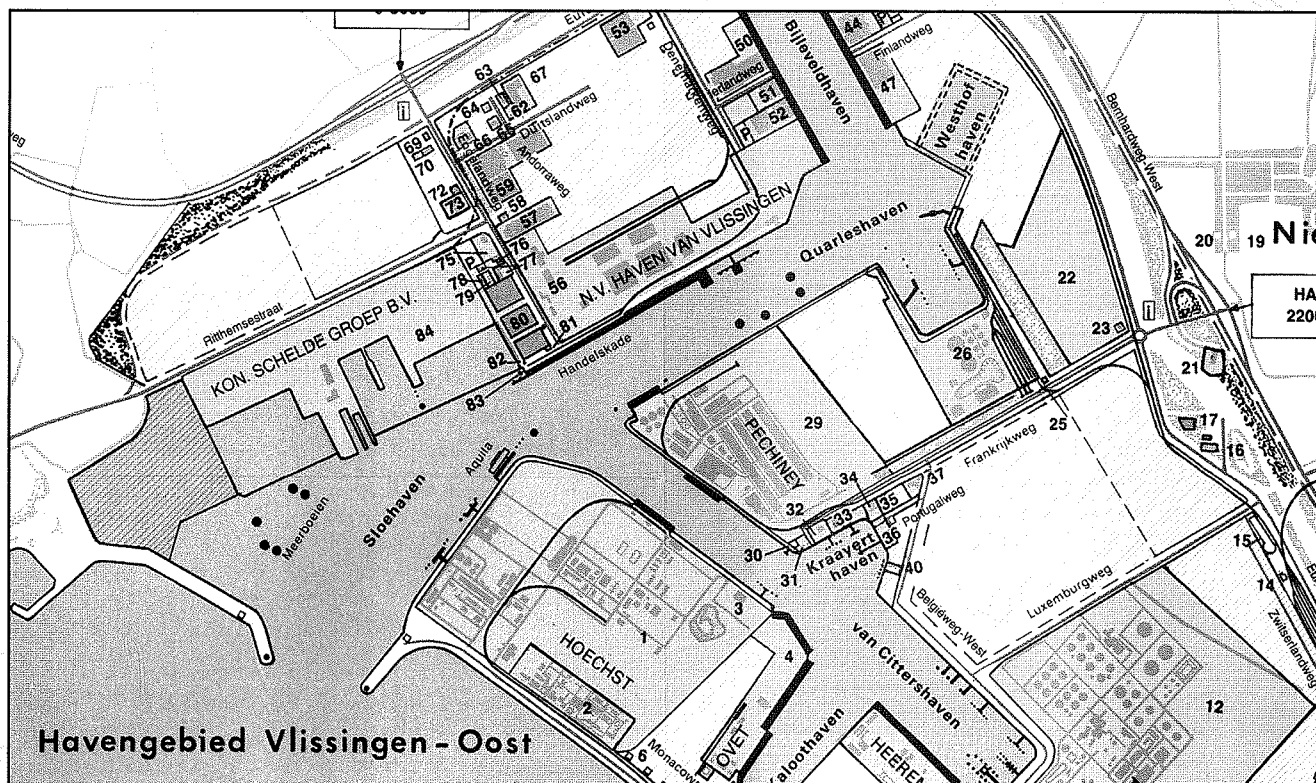
in de Slochaven. Vervolgens tot halverwege de tachtiger jaren is het de periode van de grootschalige overslag, met name van kolen en gas. Van '84 tot '94 kwam de voedselgerelateerde overslag opzetten. Hiervoor werd speciaal de Bijleveldhaven aangelegd. Allerlei producten worden er overgeslagen; vis, vlees, fruit; overigens geen producten die elkaar 'bijten'. Het is niet prettig als er kolen of zelfs giftige stoffen naast de kippenboutjes worden overgeslagen'. Verkiel is er duidelijk trots op: 'Vlissingen 'staat op de kaart' met de 400.000 ton fruit die jaarlijks wordt overgeslagen. Door een dergelijke omvang kan de haven ook bogen op bedrijven die fruit kunnen behandelen, opslaan en dergelijke. Daardoor is het aantrekkelijk voor nieuwe bedrijven om zich hier te vestigen, alle voorzieningen zijn er'.

ONTWIKKELINGEN

In Vlissingen-Oost wordt het laatste grote perceel in de haven uitgegeven. Hier komt 'Port Scaldia' van de Exploitatiemaatschappij Schelde-Maas (ESM), een samenwerkingsverband tussen de

Vlissingse en de Rotterdamse haven. Omdat de Rotterdamse haven met ruimtegebrek kampt, kan zij door deze samenwerking nieuw te vestigen bedrijven doorverwijzen naar Vlissingen. 'Ach, vanuit Japan gezien is Vlissingen toch gewoon Rotterdam-Zuid', merkt Verkiel nuchter op. Voor hem persoonlijk is verdere uitbreiding van Vlissingen-Oost, nu de terreinen zo goed als uitgegeven zijn, niet nodig. 'Je moet je maat weten' vindt hij.

In Terneuzen daarentegen staat nog wel een uitbreiding op stapel: de Axelse Vlake. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om hier een distributiecentrum te starten. Daarbij wordt met name gedacht aan het vervoer van Zuidwest-Scandinavië naar België, Luxemburg en Frankrijk, wat nu per auto gaat. Per short sea service (met een zeeschip over korte afstand) kunnen de producten ook naar Terneuzen vervoerd worden om vervolgens per binnenvaartschip, trein of auto naar de plaats van bestemming gebracht te worden. Verder zal de Axelse Vlake vooral ruimte

bieden aan transportgerelateerde bedrijvigheid. Hierbij zal werkgelegenheid ontstaan voor informatietechnologische en logistieke functies én voor lager geschoolden. Ook een nieuwe zeelsluis in Terneuzen zou Verkiel een goede ontwikkeling vinden. 'In eerste instantie is dit natuurlijk van belang voor de haven van Gent, maar je hebt als havens toch dezelfde belangen. Je bent concurrenten, maar je hebt ook belang bij dezelfde ontwikkelingen. Ik denk dat een Axelse Vlake ook kan profiteren van een nieuwe zeelsluis'.

KWALITEIT IS DE SLEUTEL VOOR DE TOEKOMST

Sleutelwoorden voor de toekomst van de havens aan de Westerschelde zijn volgens Verkiel ketenbeheersing en kwaliteit. 'Ik zie een tendens dat producenten van hoogwaardige producten de hele keten, van oogst of productie tot aan de consument, zelf willen regisseren'. Een voorbeeld van zo'n regisseur is Cape Span. 'Dat bedrijf heeft de hele keten, van telen en plukken van het fruit via transport en het ompakken in

kleine pakketjes, tot het transport naar de supermarkt in de hand'. In Vlissingen wordt voor Cape Span in de Westhofhaven een ompakbedrijf opgezet. Dat levert zo'n 250 arbeidsplaatsen voor laag geschoolden op. Ook zullen er steeds minder grondstoffen en meer eindproducten in de havens binnenkomen. De productieprocessen vinden namelijk meer en meer in de derde wereldlanden plaats. De havens krijgen dus meer te maken met hoogwaardige producten, zoals fruit, papierpulp en eindproducten. Daardoor is de kwaliteit van behandeling erg belangrijk. Bedrijven in de havens van Terneuzen en Vlissingen moeten zich richten op deze kwaliteit en zich betrouwbare partners tonen. Volgens Verkiel liggen hier de kansen voor de Westerscheldehavens. 'Tot aan mijn pensioen zal ik deze boodschap uitdragen, overal waar ik de kans krijg', zegt hij met glimpende oogjes. (IR)

Nadere informatie:
Havenschap Vlissingen en Terneuzen
J. Verkiel
telefoon 0118 46 80 80

Goederenoverslag

Zeeschepen in 1995
(in miljoen ton)

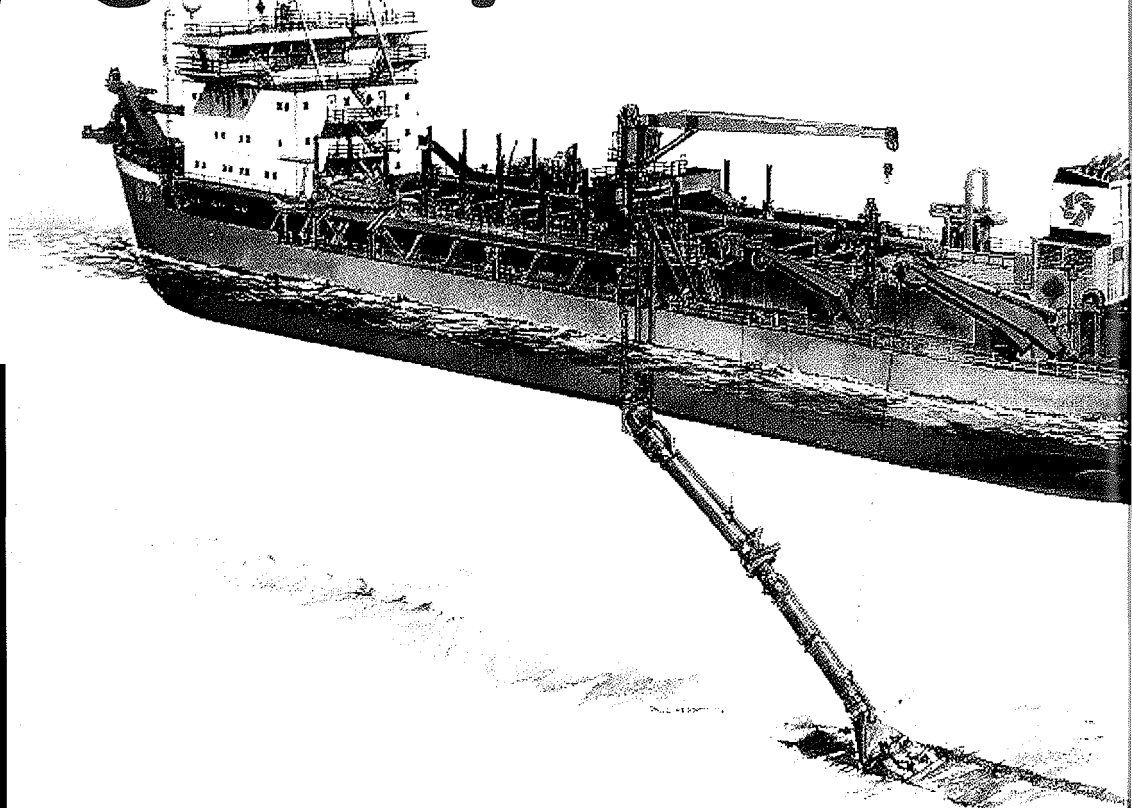
Vlissingen	11
Terneuzen	11
Antwerpen	108
Rotterdam	294

M.e.r.-procedure gestart

Zeeuwse Milieufederatie:

'Maar niet het MER waar wij op gehoopt hadden'

Eind januari heeft Rijkswaterstaat directie Zeeland de start-notitie 'Bagger-speciestort Westerschelde' ingediend bij de provincie Zeeland. Met het ter inzage leggen van deze notitie is het begin gemaakt van de m.e.r.-procedure (milieu-effectrapportage) die nodig is voor de vergunningaanvraag voor het terugstorten van baggerspecie in de Westerschelde. Dit MER moet inzicht geven in de milieu-effecten voor de stortlocaties.

VERDRAG VERRUIMING VAARWEG

Twee jaar geleden ondertekenden het Vlaams Gewest en Nederland het 'Verdrag inzake de verruiming van de vaarweg in de Westerschelde'. Dit verdrag is bij wet bekrachtigd op 27 juni 1996. Hierdoor is het mogelijk de vaargeul op de ondiepe plaatsen zo te verruimen dat het scheepvaartverkeer vlotter en veiliger kan worden afgewikkeld en de haven van Antwerpen goed bereikbaar wordt voor schepen met een diepgang tot ongeveer 15 meter (48'). Hiervoor moet er gedurende vier jaar jaarlijks circa 17 miljoen kubieke meter zand extra gebaggerd worden. Na deze verruiming zal het onderhoudsbaggerwerk toenemen tot jaarlijks 14 miljoen kubieke meter.

BEROEP TEGEN WVO-VERGUNNING

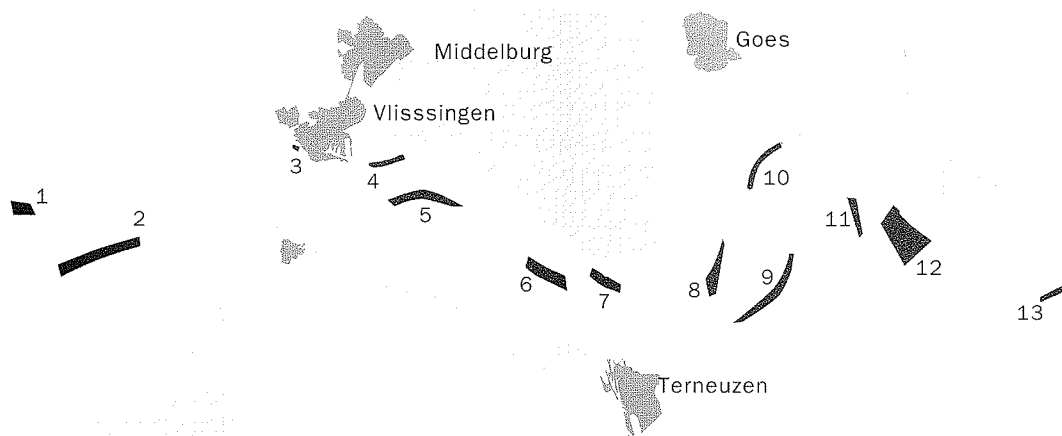
Al sinds 1980 voert de Vlaamse Administratie Waterwegen en Zeewezen onderhoudsbaggerwerk uit in de vaargeul. Er wordt nu jaarlijks zo'n 8 miljoen kubieke meter zand gebaggerd en teruggestort. Rijkswaterstaat verleent Vlaanderen hiervoor een vergunning in het kader van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Ook voor de bagger- en stortwerkzaamheden voor de verruiming heeft Rijkswaterstaat een dergelijke vergunning afgegeven. Na een uitgebreide afweging zijn daarin dertien stortlocaties aangewezen. De stortvakken liggen op twee na alle in de Westerschelde. Hiermee wordt bereikt dat het gebaggerde zand niet uit het estuarium verdwijnt en dat het systeem zo min mogelijk wordt verstoort.

De Vereniging Zeeuwse Milieufederatie (ZMF) heeft beroep ingesteld tegen het afgeven van deze Wvo-vergunning. De ZMF heeft altijd al aangedrongen op een m.e.r.-procedure. Thijs Kramer (ZMF): 'We wilden een MER om een ecologisch verantwoord rivierbeheer te bewerkstelligen. Je zou kunnen zeggen dat er verschillende vormen van verdiepen zijn. Wij zagen die graag naast elkaar gelegd om de natuur en milieugevolgen van de verschillende verdiepingsopties te kunnen beoordelen'.

VOOR WM-VERGUNNING IS MER NODIG

De Raad van State heeft in juni geoordeeld dat de stortvakken gezien moeten worden als 'inrichting' en dat de terug te storten baggerspecie als 'bedrijfsafvalstof' moet worden aangemerkt. Deze

Stortlocaties in de Westerschelde (volgens baggervergunning)

1 Wielingen	6 Everingen	11 Platen van Ossensisse
2 Kust Zeeuwsch-Vlaanderen	7 Ellewoutsdijk	12 Schaar van Waarde
3 Kust Vlissingen	8 Ebschaar Everingen	13 Schaar van Noord
4 Schoone Waardin	9 Gat van Ossensisse	
5 Schaar Spijkerplaat	10 Biezelingse Ham	

twee (nieuwe) argumenten betrekken dat naast de Wvo-vergunning er óók een Wm-vergunning (Wet milieubeheer) moet worden aangevraagd. Gezien de omvang van het baggeren moet ter ondersteuning van de besluitvorming over de Wm-vergunning eerst een MER worden opgesteld. De reeds verleende Wvo-vergunning is door de Raad van State vernietigd omdat deze pas verleend kan worden als er een Wm-vergunning verleend is.

STARTNOTITIE MER

Rijkswaterstaat is na de uitspraak in juni aan de voorbereiding voor de m.e.r.-procedure begonnen. Is Thijs Kramer nu een tevreden man? 'Een m.e.r.-procedure is natuurlijk altijd positief. In dit geval is het echter niet wat wij ervan gehoopt hadden. Uitgangs-

punt voor dit MER zijn de dertien stortlocaties. Er wordt voornamelijk gekeken hoe op verantwoorde wijze de bagger in de stortlocaties terecht zal komen. We hebben altijd gepleit voor een MER die de hele verdieping omvat.' In de startnotitie wordt ingegaan op de reden van de onderhoudsbaggerwerkzaamheden en op de betekenis van de verruiming van de vaarweg voor het baggeren en storten. Daarnaast wordt beschreven hoe en waar het storten zal plaatsvinden en welke alternatieven voor de uitvoering van het storten zullen worden uitgewerkt. Tenslotte wordt een eerste inventarisatie gemaakt van de te verwachten effecten van het storten van de baggerspecie in de Westerschelde.

VERDERE PROCEDURE

Gedeputeerde Staten van Zeeland (het bevoegd gezag) zullen zich nu door de Commissie m.e.r. laten adviseren en daarna de definitieve richtlijnen vaststellen waaraan het Milieu-Effectrapport moet voldoen. Vervolgens worden het MER en de aanvragen voor de benodigde vergunningen opgesteld. Gedeputeerde Staten beoordeelt het MER op aanvaardbaarheid en de vergunningen op ontvankelijkheid. Is deze beoordeling positief, dan worden het MER en de vergunningaanvragen gezamenlijk ter inzage gelegd. Na het doorlopen van de inspraakprocedures wordt vervolgens een beschikking in het kader van de Wet milieubeheer opgesteld. Parallel hieraan loopt het opnieuw aanvragen van de Wvo-vergunning. Als de procedures geen

vertraging oplopen kan op zijn vroegst eind 1997, begin 1998 een Wm- en Wvo-vergunning verleend zijn.

GEEN VERTRAGING

De procedures zullen overigens niet leiden tot vertraging van de verdieping van de Westerschelde. Van overheidswege is besloten een vergunningwet in te dienen die regelt dat er maximaal tot en met het jaar 2000 gewerkt mag worden zonder de benodigde vergunningen. De Tweede en Eerste Kamer moeten de wet nog wel goedkeuren. (LW)

Nadere informatie:

Rijkswaterstaat directie Zeeland
Mevrouw S.A. de Jong
telefoon 0118 68 64 42

De Westerschelde verkend

Op 13 november vorig jaar is de eindrapportage 'Toekomst voor Water' van het project Watersysteemverkenningen (WSV) aan de Minister van Verkeer en Waterstaat aangeboden. Deze verkenningen dienen als technisch-wetenschappelijke onderbouwing van het proces dat moet leiden tot de vierde Nota waterhuishouding. Dit is de beleidsnota over het waterbeleid die dit najaar zal verschijnen. De Watersysteemverkenningen omvatten per watersysteem een evaluatie van de huidige situatie en een analyse van mogelijke verdere ontwikkelingsrichtingen. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat de waterkwaliteit van de Westerschelde op een aantal punten is verbeterd, maar dat de maximaal toelaatbare risico's van diverse onderzochte verontreinigingen ook in de toekomst nog zullen worden overschreden.

WATERSYSTEEM

Een watersysteem is het geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems, oevers en technische infrastructuur. Daarbij wordt gekeken naar alle fysische, chemische en biologische eigenschappen.

AANVULLENDE MAATREGELEN NODIG

Het project is in de periode 1991-1996 uitgevoerd door het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA) en het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ), met medewerking van een groot aantal instituten. Mevrouw J.T. van Buuren was projectleider van WSV voor het RIKZ. 'Het is voor het eerst dat er op nationaal niveau watersysteemverkenningen zijn uitgevoerd. Daaruit blijkt dat er een uitgebreid pakket van aanvullende maatregelen nodig is om de doelstellingen voor de water- en ecosysteemkwaliteit te halen, zoals voor het verder terugdringen van verontreiniging en het saneren van vervuilde waterbodems. Op korte termijn kan een grote stap voorwaarts worden gemaakt in de ecosysteemontwikkeling door het nemen van inrichtingsmaatregelen, bijvoorbeeld het

Situatie Nederlandse wateren in kaart gebracht

herstel van de natuurvriendelijke oevers. Bij uitvoering van het huidige beleid lijken de streefbeeld en uit de derde Nota waterhuishouding voor de verschillende watersystemen moeilijk te realiseren'. In WSV zijn daarom ook alternatieve varianten onderzocht als aanvulling op het huidige beleid. Daarbij zijn tevens de kosten van maatregelen en de lasten voor bijvoorbeeld de landbouw en de binnenvaart in beeld gebracht'.

STREEFBEELDEN

Streefbeelden beschrijven de ideale situatie van de verschillende watersystemen (zie kader 1). In WSV zijn deze streefbeelden uit de derde Nota waterhuishouding vertaald naar toetsbare criteria. Daarbij is aangegeven wat de huidige situatie is, hoe het was in het verleden en hoe het zich zal ontwikkelen bij uitvoering van het huidige beleid. Met verschillende presentatietechnieken is snel zichtbaar hoe een systeem ervoor staat. Er is een AMOEBA Zoute Delta gemaakt (zie kader 2), waarin de ecologische kwaliteit van de Westerschelde, de Oosterschelde, de Grevelingen en de Voordelta geïntegreerd wordt weergegeven. Van Buuren: 'De huidige kwaliteitsaspecten, de mogelijke maatregelen en de verwachte effecten zijn natuurlijk altijd per watersysteem bekeken. De informatie per watersysteem is terug te vinden in de Achtergrondnota en onderliggende rapporten. Ook in de waterdialoog (zie kader 3) is de Westerschelde als apart watersysteem opgenomen'.

WESTERSCHDELDE

In de WSV nota 'Toekomst voor water' wordt een overzicht gegeven van de huidige en verwachte waterkwaliteit met betrekking tot de metalen, de organische microverontreinigingen (PAK's) en de bestrijdingsmiddelen (PCB's) per watersysteem. Van Buuren: 'Uit de analyse is gebleken dat er in de Westerschelde vooruitgang is geboekt en dat in de toekomst bij voortzetting van het huidige beleid de belastingen verder zullen afnemen. Maar er zou voor verschillende stoffen nog meer moeten en kunnen gebeuren. De PAK's en de PCB's bijvoorbeeld overschrijden nu en in de toekomst meer dan twee tot tien keer de grenswaarden. Dat geldt ook voor diverse onderzochte bestrijdingsmiddelen'. De zware metalen staan er veel beter voor, met name cadmium laat een sterke verbetering zien.

De fysische kenmerken van de Westerschelde, zoals het getij en de morfologie, worden sterk beïnvloed door het vaarwegbeheer. Dit heeft op lange termijn invloed op de ecosysteemontwikkeling. Door het vaarwegbeheer treedt er namelijk verstelling van de geulplaatranden op. Het geul- en plaatareaal neemt toe ten koste van het ondiepwatergebied en het schorareaal. Hierdoor verslechtert de kinderkamerfunctie van de Westerschelde voor jonge platvis en garnaal. Maatregelen om deze ontwikkeling te keren zijn onderwerp van studie. Wel meldt de WSV-nota dat herstelmaatregelen in het kader van de verdieping

1

STREEFBEELD WESTERSCHELDE

1. Zeescheepvaart zonder problemen, baggerspecie creatief gebruikt
2. Zeehond en bruinvis terug in het deltagebied
3. Een belangrijke kinder- en kraamkamerfunctie voor vissoorten uit de Noordzee

van de Westerschelde bijdragen aan de verbetering van de ecosysteemontwikkelingen. Ze zijn echter onvoldoende om het areaalverlies aan ondiepwatergebied en schor, dat in het verleden als gevolg van diverse ingrepen is ontstaan, te compenseren.

STROOMGEBIEDVERKENNINGEN

Wat betekenen de watersysteemverkenningen nu voor de toekomst van de Westerschelde? Van Buuren: 'In de watersysteemverkenningen zijn methodieken ontwikkeld en scenario's uitgewerkt die heel goed op het niveau van de regio's verder kunnen worden ingevuld. Het was niet de taak van WSV om voor elk watersysteem oplossingsrichtingen aan te geven voor complexe afwegingsvraagstukken. Verdere verkenningen op het regionale niveau kunnen in de toekomst een belangrijke bijdrage leveren aan de beleidsontwikkeling voor de regio. Voor de grensoverschrijdende wateren kan daarbij gedacht worden aan internationale stroomgebiedverkenningen. De wenselijkheid en de mogelijkheden hiertoe voor het Schelde-stroomgebied, zouden in het internationale overleg nader moeten worden bezien'. (HH)

Nadere informatie:
RIKZ
J.T. van Buuren
telefoon 070 311 43 57

In de Westerschelde worden regelmatig zeehonden en bruinvissen waargenomen. Het gebied heeft een belangrijke kinder- en kraamkamerfunctie voor vissoorten uit de Noordzee. De belasting van het water en de waterbodem met verontreinigingen is zo laag, dat schelpdieren en zee kraal in het hele bekken een kwaliteit hebben die ze geschikt maakt voor menselijke consumptie. Schone baggerspecie, vrijkomend bij het onderhoud van de druk bevaren scheepvaartroute, wordt gebruikt voor het aanleggen en beschermen van schorren ten behoeve van de ontwikkeling van natuur (afgeleid uit de derde Nota waterhuishouding, 1989).

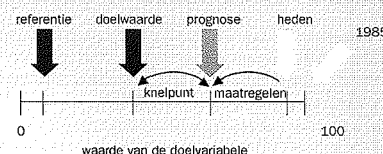
3 DE WATERDIALOOG

In de waterdialoog, een computerprogramma, is alle informatie over de WSV-doelvariabelen van de Westerschelde, maar ook van andere onderzochte wateren, opgenomen. Het gaat om informatie die gebaseerd is op meetgegevens, streef- en grenswaarden en analysesresultaten. Speciaal voor WSV is deze gebruikersvriendelijke programmatuur ontwikkeld. Het programma biedt verschillende presentatievormen en kan gegevens combineren tot integrale informatie. De waterdialoog is uitgebracht op CD-ROM, maar is ook op diskette verkrijgbaar. De waterdialoog is aan te vragen bij R. Heijmen van het RIZA, telefoon: 0320 298406

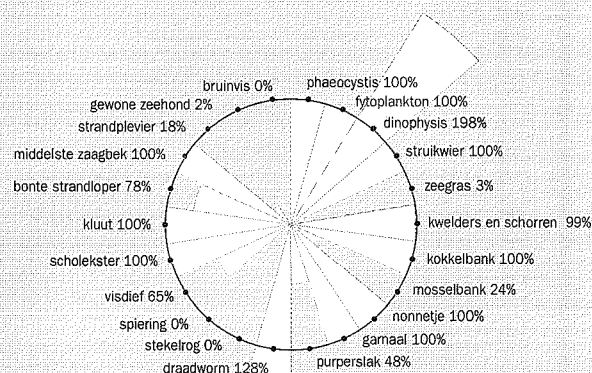
2

METHODE

In WSV zijn voor alle typen watersystemen zogenaamde doelvariabelen geselecteerd. Deze beschrijven niet alleen de fysische, chemische en biologische karakteristieken van het watersysteem, maar ook het gebruik ervan door de mens. Doelvariabelen zijn bijvoorbeeld stoffen, dier- en plantensoorten of kengetallen van gebruik, zoals zandwinning en recreatie. Voor elke variabele is een doelwaarde (bij waterkwaliteit, de norm) of een referentie (voor biologische doelvariabelen) vastgesteld waaraan getoetst kan worden. Om in een oogopslag duidelijk te maken hoe effectief maatregelen zijn voor chemische doelvariabelen, is de maatlat ontwikkeld. Deze geeft per doelvariabele de situatie in 1985, de huidige situatie, een prognose van de situatie bij uitvoering van het huidige beleid en de referentie (de natuurlijke achtergrondwaarde).

Voor het weergeven van ecologische gegevens maakt WSV gebruik van de AMOEBE (Algemene Methode voor OEcologische Beschrijving en BEoordeling). Met deze presentatievorm wordt het ecologisch functioneren beschreven aan de hand van kenmerkende dier- en plantensoorten voor een watersysteem die typerend zijn voor de beïnvloeding door het gebruik. In een oogopslag wordt duidelijk hoe de stand van zaken is ten opzichte van de referentie.

Amoebe Zoute Delta bij uitvoering van het huidige beleid
Een prognose voor de situatie in het jaar 2015. De cijfers zijn de onder- of overschrijdingen van de referentie.

Overeenkomst Schelde-uitdieping: motieven van de Vlaamse milieubeweging

Op 17 juli 1996 sloot de milieubeweging in Vlaanderen een akkoord met de overheid over de verdere ontwikkeling van het Schelde-estuarium. In die overeenkomst zette de milieubeweging, in ruil voor een ambitieus natuurherstelplan voor de Zeeschelde, een punt achter de juridische strijd die rond de uitdieping nog aan de gang was. Het opgeven van het juridisch verzet tegen de uitdiepingsplannen betekent natuurlijk niet dat de milieubeweging plots gewonnen zou zijn voor de uitdieping, laat staan dat zij vragende partij is voor de uitvoering ervan. De onzekerheid omtrent de effecten van de uitdieping op de bijzondere natuurwaarden in het Scheldebekken, op het overstromingsrisico stroomopwaarts en op de ontwikkeling van het achterlandvervoer, zijn slechts ten dele weggenomen.

De milieubeweging meent wel dat in de overeenkomst meer uit de brand gesleept is dan wat juridisch afdwingbaar leek. De inschatting was dat verder juridisch verzet weliswaar tot uitstel van de uitdiepingsplannen zou kunnen leiden, maar niet tot afstel. Daarvoor leek het politiek draagvlak voor de uitdieping te groot. Bovendien zouden de juridische beroepsprocedures inhoudelijk weinig bijkomende garanties voor een effectief natuurherstel kunnen opleveren, zeker niet voor natuurherstel op Vlaams grondgebied. In de bereikte overeenkomst werden deze garanties wel verkregen.

Belangrijk is bovendien dat de overeenkomst in een gestructureerd overleg met de overheid voorziet. Voortaan zullen we niet

Bart Martens

meer met elkaar praten via onze advocaten in gerechtszalen, maar rechtstreeks, in vertrouwen en met respect voor ieders eigenheid en rol. De milieubeweging zal hierdoor meer van nabij betrokken worden bij het te voeren beleid in het Scheldebekken. Dit moet ons in staat stellen om korter op de bal te kunnen spelen, meer te wegen op het besluitvormingsproces en zondig ook de alarmklok te luiden als blijkt dat bepaalde herstelwerken te traag vorderen of het opgezette monitorprogramma wijst op onvoorziene effecten.

Ondertussen dreigt het natuurherstelplan op Nederlands grondgebied door het ontbreken van een maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak te worden ontkoppeld van de eigenlijke uitdiepingswerken. Het milieueffectrapport dat overeenkomstig het Wvo-arrest van de Nederlandse Raad van State nog moet worden opgemaakt, biedt een uitstekende kans om de effecten van herstelmaatregelen op het vlak van natuur en veiligheid in grensoverschrijdend verband en aan de hand van de principes van een integraal waterbeleid te evalueren. De opmaak van het MER zorgt bovendien voor een adempauze, waarbinnen het noodzakelijk draagvlak voor natuurherstel kan worden uit-

gebouwd. Het inzetten van wettelijke spijstechnologie om het arrest van de Raad van State te omzeilen maakt dit echter onmogelijk. Er dreigt een beleid met twee snelheden te ontstaan, wat een integrale aanpak en visie in de weg staat.

De milieubeweging is alvast begonnen met het opzetten van grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden rond het estuarium. Dit met het oog op de uitwerking van een samenhangende visie op de ontwikkeling van het hele estuarium.

Hopelijk kan dit de overheid inspireren en kunnen we binnen enkele jaren spreken van een estuarium-ministerconferentie, een estuariumbeleidsplan en een natuurherstelplan dat ook letterlijk grenzen verlegt en de Schelde haar recht op ruimte teruggeeft.

Bart Martens

beleidsmedewerker
Bond Beter Leefmilieu - Vlaamse milieukoepel

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum dat ressorteert onder het Bestuurlijk Overleg Westerschelde. De nieuwsbrief wordt verzonden naar alle participanten in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde en naar alle personen en organisaties die betrokken en/of geïnteresseerd zijn in de ontwikkelingen van de Schelde en haar stroomgebied.

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM

Coördinator: Lilian Withagen
Grenadierweg 31
4338 PG Middelburg
Correspondentie-adres:
Postbus 8039
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 672238
Fax (0118) 616500
E-mail: C.F.M.WITHAGEN@RIKZ.RWS.MINVENW.NL

**Schelde InformatieCentrum
nu ook op internet:
<http://waterland.net/sic/>**

REDACTIE

Marja Plugge, Ingrid Renirie, Frans van Pelt, Piet Pijpelink, Jan Hendriksen, Wim de Haan, Ludo Hemelaar en Maurice Hoffman

EINDREDACTIE

Herman Haas

OPINIE

Bart Martens

FOTOGRAFIE

Ingrid Renirie, Havenschap Vlissingen en Terneuzen, Jan van den Broeke

REDACTIE, VORMGEVING EN

PRODUKTIE

Van Dongen Public Relations
Eendrachtstraat 150
3012 XR Rotterdam

OPLAGE

1000 exemplaren

OVERNAME VAN ARTIKELEN

De overname van artikelen met bronvermelding is mogelijk na toestemming van de redactie.

ISSN 1382-9513